

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — k
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice šte. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

K nadrobni debati o proračunu.

Državni zbor pretresa zdaj posamezne točke državnega proračuna. Ker je minister Konrad zbolel, se je pretresovanje naučnega proračuna odložilo. Češki poslanci so šli k ministru prašati, če je svota za češko vseučilišče že v račun vzeta, kar se jim je potrdilo. Mi upamo, da si tudi slovenski poslanci ne bodo pustili priložnosti vzeti, da bodo o priliki naučnega ministerstva ponovili naše vroče in opravičene želje po ravnopravnosti v šolah. Ravno tako nam je postopanje ministra Pražaka vse prepočasno in premehko, da ne rečemo, boječe. Vse naše interpelacije v tej zadevi do zdaj niso imele nobenega uspeha. Na zadnjo interpelacijo glede graške nadsodnije in njenih odlokov nimamo niti odgovora, toliko menj, da bi bil Pražak kaj za nas storil. Kaj nam koristijo tiste vodene okrožnice, ki jih Pražak sodnijam pošilja v zadevah naše ravnopravnosti, če se pa gosp. Waser nanje niti ne ozira, ali pa jih tolmači, po svoje, da veljajo le za take stranke, ki nemščine niso zmogče?

Ako res Pražak nima toliko veljave in eneržije, da bi nam mogel pomagati, ako je res Waser močnejši od njega, potem naj Pražak raje odstopi in naj svoje dostojanstvo prepusti kakemu energičnemu Nemcu iz konservativne stranke, kateri si gotovo ne bo toliko nagajati pustil, kakor slabotni Čeh Pražak.

Pa tudi Konradu se mora jasno povedati, da se mi Slovenci ne bomo pustili vedno le s praznimi obljubami pitati, da mi hočemo dejanj videti! Sradnje šole so še vedno vse nemške,

in le slabo vero imamo v tisto Konradovo obljubo, da bo prihodnje leto tudi za slovenski jezik kaj ukrenil. Bojimo se, da nas s tem le odlašja, in da nam bo dovolil prav kako neznatno malenkost, s katero nam ne bo nič pomagano. Tudi je žalostno dovolj, da Konrad pusti naprej službovati in gospodariči Pirkerja in druge, Slovencem sovražne šolske nadzornike. Tudi na Vošnjakovo interpelacijo o koroških šolah nimamo še odgovora, toliko menj kakega poboljška.

Mi se na noben način ne pustimo vedno le za nos voditi, ampak hočemo videti dejanj, prej se ne moremo prav ogreti za to vlado.

Toraj upamo, da bodo naši za blagor in napredek naroda goreči poslanci porabili priliko nadrobne proračunske debate, da bodo pri svotah pravosodnega in naučnega ministerstva izrazili želje slovenskega ljudstva. — (Poročilo iz Dunaja pové, da je dr. Vešnjak krepko govoril.)

Pa tudi ljudstvo mora poslance podpirati. Pisali smo že večkrat, kako prijetno je za poslance, ako se morejo sklicevati na svoje volilce, ako zamorejo pokazati prošnje, ki se z zahtevami poslancev ujemajo. Zato smo pisali, naj se slovenske občine obrnejo s prošnjami do državnega zbora za ravnopravnost slovenščine pri uradnih in v šolah, za narodne srednje šole, za ustanovljenje više deželne sodnije v Ljubljani itd. Ta naš in drugih slovenskih listov klic je ostal skor brez uspeha. Le malo občin je sledilo temu klicu, kaj bodo nemškutarji rekli? To, da slovensko ljudstvo ni zadovoljno s postopanjem svojih poslancev! V tem bodo našli nov povod, da

nam naše prošnje odbijejo. Domovinska dolžnost je toraj za vse slovenske župane, da si naložé ta mali trud, ter spišejo in odpošljejo take prošnje do državnega zbora.

Zdaj je pravi čas, ravno med pretresovanjem pravosodnega in naučnega proračuna, da se bodo poslanci med razgovorom že lahko skicavali na te prošnje. Naj toraj domoljubni župani prav hité, da bodo to svojo domovinsko dolžnost v kratkem storili! Saj vendar ni toliko stroškov in toliko truda, popisati in na Dunaj poslati eno polo papirja!?

Leo XIII. in njegova najnovejša okrožnica.

I.

Svetlo sonce, luč na nebu, ima prečudno moč in vpliv do zemlje; brez solnca je vse nekako otožno, zaspano, brez veselja in brez življenja; življenje pa in pravo veselje polasti se zemlje, ako jo obseva, pomlaja in ogreva ljubo solace, luč na nebu. — Enako solncu, zdi se mi, deluje na zemlji sedaj Leo XIII., imenovan „luč na nebu“. Znano nam je, kako da dandanes hiti človeštvo v nevarni propad, ktere ga vedno bolj razširja splošni odpad od Boga. „Vzore pokopali so, oh, to dočakal sem!“ toži pesnik po pravici, ko vidi, kako se širi na svetu grdi materijalizem, kako grozi vse potegniti za seboj. Zdi se, da bode strast človeška brez Boga in pravnih zakonov zavladala svetu; vidi se, da vže tudi oni, ki so prave volje, pešajo, videč pred soboj silno duševno temo, a sedaj prisije svetla luč na nebu, sedaj oglasi se čuvaj vatikanski, ter kliče raz-

Ali je evropejska civilizacija res občečloveška.

(Iz ruske „Zarje“.)

Po našem umu sta zapad in vzhod dva nasprotna pola. Zapad, Evropa je bitje napredka; vzhod, Azija — bitje nazadnjaštva in zastoja, katerega vsak izobražen človek našega časa sovraži. To so geografično-zgodovinske osnovne resnice, v resničnost katerih nikdo dvomiti ne sme — in vsacega sedanjaj vedi pravovernega Rusa pretrese strah, če pomisli, da se znabiti Rusija tudi prištevja k mračnjaštvu in nazadnjaštvu. Če nismo zapad, smo vzhod, če ne Evropa pa Azija — sredine ni; ni Evropo Azije, ne zapado-vzhoda, če bi tudi bila, bi bila nesnosna. Vsaka primes nazadnjaštva je škodljiva in pogubna. Zato, kar je mogoče glasno naglašamo, naš kraj je evropejski, evropejski — napredek nam je dražji od življenja — nazadnjaštvo protivneje od smrti — da za nas ne more biti rešitve zvanaj Evrope, ker zvanaj nje ni napredka. Kdor drugače misli, nima prav, zasluži od enakomislečih največje preziranje. To pa je vse sama budalost brez vsake podlage. Delitev sveta v

pet delov je le umetna, ker se ozira samo na razprostranjenost suhega in mokrega sveta, brez ozira na različja fizične prirode (topografske, klimatične, botanične, zoologične in dr.); zato nima nobeden del posebnih svojstev nasproti drugemu, izrazi: evropejski, azijski, afrikanški so le prenesenja, ki pripisujejo celoti svojstva — enega njenih delov. Navedimo primer. Afrika je gotovo najnesposobnejša za razvoj človeških bitij — Egipt in afrikanška pribrežja sredozemnega morja pa prikladna najvišjeji kulturi. Evropa je le del Azije, ki se nič bolj ne razločuje od drugih njenih delov, kakor so poslednje mej sabo, tedaj ne more veljati za posebni del sveta, če nočemo postaviti vseh pravil logike na glavo. Ravno tako malo, kakor zemlje samo na sebi, se razločuje njih prebivalstvo; skoro po vsej Evropi stanejo arška plemena; te plemena pa v nemnogo manjšem številu naseljujejo velik del Azije. Ravno tako nima Evropa nikakih privilegij za napredek; v vseh delih sveta so dežele jako sposobne, manj sposobne in nesposobne za razvoj civilizacije. Zahodni polotok Azije je v tem obziru primerno jako dobro nadarjen, da si ima ostala Azija absolutno (sama na

sebi) več za civilizacijo sposobne zemlje. Povsod, kjer sti se državni ustroj in culture razvili, ste imeli značaj napredka. Poglejmo tip zastoja Kitajsko, ki se navadno nasproti stavi naprednjaškej Evropi. V tej državi živi blizu 400 milijonov ljudi v državnem blagoustroju. Ko bi imeli natančne številke proizvodov kitajske obrtnije in kupčije, bi se morali pred njimi morda poskriti vsi vspehi angleške in ameriške obrtnije in kupčije, da si je kitajska trgovina le notranja. Mnogi izdelki kitajske obrtnije so tako dovršeni, da jih še n-j doseglo evropejsko tovarništvo na pr. izdelovanje barv, porcelana, raznih svilnatih izdelkov, barvanje tkanin itd. Kitajsko poljedelstvo je prvo na celem zemeljski obli. Po besedah Nemca Liebek-a jedino racionalno, ki povrača zemlji, ker jej odvzame s žetvami in jo tedaj ne izmolze. Kitajska sadjoreja presega tudi vse druge. Kitajci postopajo z rastlinami kakor angleški fermerji z rogato živino, jim dajo tisto podobo, ki najbolj ugaja njih ciljem, da prinašajo dosti cvetja in sadja in se preveč ne razrastejo. V kitajskem vrtarstvu se kaže tudi umetni ukus, do katerega Kitajci sicer nimajo dosti nagnjenja. Njih vrti

brzdanemu človeštvu: stoj! spodbuja bedne trpine, navdaja s pogumom omahajoče ter osrčuje stanovitne in vsakikrat pretrese mogočna njegova beseda prostrani svet. In kakor svetle solnce razsipa radodarno svojo luč in gorkoto z več ali manj silo na ves svet, tako tudi Leo XIII. v svojih okrožnicah razsvetljuje in ogreva vse kristijane, dasi se sedaj ozre na ta narod, sedaj na drugega, dasi ga sili ta sedaj druga potreba, da izpregovori. Vse stransko toraj je njegovo delovanje.

Ko vidi, kako pokajo stebri družabnega življenja v posameznih državah, treba povedati svetu, da se morajo razrušiti, ako se jim ne podloži prava podlaga, ki bode dovolj močna jih nositi. Avtoritete, veljave prave absolutne je treba, kliče on če hočemo rešiti svet socialnega pogina; to pa moremo najti le v Bogu, toraj nazaj k Bogu, od katerega je vsa veljava in oblast. Znano mu je, da se krščanstvo more uspešno braniti proti tolikim in tako mogočnim in močnim nasprotnikom le tedaj, ako ima vzgledne, vztrajne in sposobne zagovornike, vzorne duhovnike, za te treba poskrbeti in spregovoriti, da se jim podaja zdrava in tečna hrana, duševna, da se odvrnejo od sedanjega okuženega modroslovja ter spoznajo pravo modroslovje, ki pozna Boga in se vklanja njegovi moči, da vsestransko dobro vzgajeni smejo in morejo stopiti v pretrgane vrste zaščitnikov verskih. Toda njegovo orlovo oko ne zapazi le teh splošnih potreb, njemu znane so tudi potrebe in želje posameznih narodov, danes se obrne skrbni oče do zapuščene, mučene in od sveta ločene raje irake, ki vže toliko stoletij težko vzdihuje pod hudim jarmom anglikanskega nasilstva; tožni njeni glasovi čuli so se v Vatikan in takoj povzdignil je čuvaj svoj glas za uboge Irce, opominjajoč jih, naj vztrajajo v trpljenji, tolažje jih, da tudi zanje po pravici morajo nastopiti srečnejši časi. In kako bi temu paznemu opazovalcu ostal skrit veliki narod slovanski? Čudi se, kako da se je ta čvrsti narod jel še sedaj bolj dvigati; spoznal je njegovo moč, ter mu svoje opomine a tudi svojo ljubezen pokazal v okrožnici do Slovanov. Govoril je svetu, da prav narod slovanski odločen je po

previdnosti božji za velike namene, pokazal svetu silno moč Slovanstva. Svet gledal je in strmel, vsaj to so bile besede nenavadne govornice o skoro nepoznatih z nenavadno jasnostjo in odločnostjo. Svet se sedaj zanima za Slované in se ozira nanje. A on pokazal je tudi Slovanom pot, po kateri jim je hoditi, da izvrše vzvišene od Boga jim odločene namene. V vzgled postavi jim njih blagovestnika sv. Cirila in Metoda. Kako sta delovala pogumno, vztrajno in uspešno, ker sta si poiskala pomoči božje in krepila, ki ga jim je podajala tesna vez, ki jih je vezala s stolico rimsko, zaščitnico verske edinosti. Po tem vzgledu delujejo naj Slované in častno bodo izvršili odločeno jim nalogo. Zato velja glas vsem Slovanom; z ljubečim srcem govori on Slovanom katolikom ter jih spodbuja da vztrajajo v dobrem, a njegov vabljeni glas velja tudi Slovanom do zdaj še nezjedinjenim, katerih je še toliko, oh toliko, da se tudi ti tem preje oklenejo verske in cerkvene edinosti v cerkvi katoliški.

In slavni lev, ki s tako bistrim očesom opazuje dogodbe in prikazni po širnem svetu, kteremu so natanko znane razmere v oddaljenih mu deželah, on naj ne bi poznal ožje svoje domovine, prelepe Italije; njemu naj bi ne bile znane žalostne razmere v tej prekrasni deželi in on sin njen in oče njen naj bi k vsemu temu molčal? Izdal je 15. februarja svojo najnovejšo okrožnico do biskupov in drugih cerkvenih dostojnikov. In njegov pogled je teman; žalosten je, ko vidi, kako je Italija nekdanj tako srečna sedaj vsa razjedena, razdejana in oslajljena. Jasno in odločno, kakor je pristojno namestniku božjemu, govori o žalostnem stanju državnem ter o razmerah svojih do Italije. In prav sedaj bilo je primerno in potrebno, da papež pojasni svoje razmere do Italije, ko se je po časopisih in sicer veljavnih svetovnih časopisih — meni se zdi, da je tudi to znamenje časa — resno jelo zopet razpravljati vprašanje o papeževem posestvu. Znano je, da se je posebno Bismark mnogo bavil s tem vprašanjem. Sicer trdi listi, da je bilo Bismarku pač malo do tega, da pridobi papežu posestvo Petrovo, da je imel s

tem le skrite svoje politične namene; to nas malo briga, kake namene da je imel stari lisjak; stavili bi pa mnogo, da se hudi zatiralec cerkve katoliške ni tako hitro spreobrnil v zagovornika njenih pravic brez sebičnih namenov. Bodi temu, kakor mu drago, nam zadostuje, da to vprašanje, kakor iz teh dogodkov sledi, ni še zastarelo, marveč da je le na tem, kedar da se zopet prične pretresati in na okoliščinah, ki bodo svet in njegove veljake silile, da se jamejo brigati zanj, ter ga slednjič tudi rešiti — vsaj drugače končno ni mogoče — cerkvi v prid in korist.

In kdo bi se tudi ne oziral na takega vladarja, kakor je Leo XIII. Le poslušaj ga, kako odločno in zavestno on piše, kako jasno, možato in prepričevalno on govori v vseh svojih okrožnicah, posebej še v svoji najnovejši z vladjo italijansko! Tako ne govori priprosti jetnik, kterega so zaprli po pravici; tako sme in more govoriti le jetnik, ki si je svest svoje nedolžnosti, ki očitno kaže na krivice, ki se mu gode; mož, ki se boji za se ne trpljenje ne smrti in ki se vztrajno in pogumno bojuje za najsvetejše svoje pravice, ki se uspešno in zaupno bori proti pokvarjenemu svetu za vse kar je pravo dobro in lepo, kar je vzorno in plemenito! — n.

Politični pregled.

V Ljubljani 3. marca

Avstrijske dežele.

Koroški nemškutarji so vsi divji in razkačeni na dr. Vošnjaka, ki jih je s svojo interpelacijo zavolj koroških šol tako dobro zadel. Zbognali so v Celovec nekaj nemškutarskih županov iz celovške okolice skup in jih pri vinu nagovorili, da so podpisali neko izjavo ali protest do naučnega ministra, v kterem protestu pravijo, da je vse laž, kar je dr. Vošnjak rekel, in da koroški Slovenci sami zahtevajo nemške šole. Tedaj to vendar ni laž, da so šole nemške, če so jih Korošci sami zahtevali, in to je vendar glavna stvar!

Desnica državnega zbora je sklenila nekaj jako važnega. **Volilno pravico** hoče podeliti vsem tistim, ki plačajo vsaj 5 gl. davka. „Če smo že ljudem kavo in petrolej podražili,“ so rekli, „moramo jim dati vendar tudi volilno pravico.“ To je izvrstno! Ta predlog se bo sprejel v Zeithamerovo postavo, ki pride menda še letos v pretresovanje. Zdaj bo vendar ljudstvo spoznalo, da ima sedanja večina več srca za njega, ko prejšnja „liberalna“, ki se razširjenja volilne pravice še zdaj na vso moč brani, ker se boji še več sedežev zgubiti.

Sicer pa kava ne bo tako silno podražena, kakor se zdaj misli. Sedaj sklenjena zaporna postava velja le za tri mesce; in še le potem se bo konečno sklenilo, koliko carine se ima od kave pobirati. Naš dunajski dopisnik trdi, da se potem ne bo sprejela tako visoka carina, kakor je zdaj upeljana za tri mesce.

Zagreb. Nedavno je bilo v „Pozoru“ čitati slovesna izjava duhovščine Zagorske proti nadškofu kardinalu, da jej ta dela krivico v svojem poslovanji ustnem in vradnem. Broj 48. pa priobčuje iz Zagorja 22. febr. krepak sostavek „o dušnoj pokornosti svečenstva proma svomu biskupu“, ki po virih kanoničnih in pisateljih priznanih razpravlja to stvar in na posled sklepa pozitivno s temi lahko umevnimi besedami: Svečenstvo imade izkazivati crkveno pokornost biskupu jedino u sgoljno crkvenih stvarih, i ako niso griešne, kako se to vidi iz cieloga traktata. Zatim negotivni zaključci:

so po poročilih potnika jako mični in raznobrazni. Kitajska farmacija obsega tudi gotovo dragocene zdravila, le prevzetnost in veliko nezanimanje za vse kitajsko od evropejske vednosti, sti vzrok, da jih ne potrebujemo. Umetna žitoreja je bila Kitajcem že davno znana in jako razširjena. Nič na zapadu se ne more primerjati mnogobrojnim kitajskim kanalom. V marsikaterem obziru je kitajsko življenje dosti ugodno, in ni slabše od evropejskega v prvej četrti sedanjega stoletja. Smodnik, knjigotiskarstvo, popir, kompas so že davno bili znani na Kitajskem in verjetno od tam prineseni v Evropo. Kitajci imajo svojo posebno filozofijo — če tudi nedovršena v kosmopolitičnem obziru — pa kaže zdravo in vzvišeno etiko tega naroda. Ko so še pri starih Grkih kometi vzbujali strah in grozo, so uže Kitajci z zvezdoznanci z naučnim obrazom opazovali nebeška telesa. Ali je ta dovršenost državna, obrtnijska, ekonomična in znanstvena, ki daleč presega civilizacijo starih Grkov in Rimljanov, ki bi bila v večih lahko Evropejcem za zgled naenkrat prišla iz glave prvega Kitajca, kakor Minerva iz glave Jupitera in vseh ostalih štiri tisuč let narod ničesar drugega delal, ko staro prebavljal in nič napredoval? Mar niso ti kulturni vspehi na vzhodu azijske zemlje ravno tako plod vztraj-

nega umstvenega in fizičnega truda več pokolenij kakor na njenem krajnem zapadu — evropejskem polotoku. Res se je ta napredek že davno prekratil — mnogo lepe lastnosti Kitajcev, mej temi veliko spoštovanje do vednosti postale so prazni formalizem — duh Kitajskega umira pod težo mnogih preživelih stoletij. To je občna osoda vsega človeštva, vsacega naroda, naj živi na vzhodu ali na zapadu. K številu aktivnih evropejskih naroda so spadali brez dvoma stari Grki in Rimljani, vender se je ravno to godilo s Bizantinskim cesarstvom kakor se zdaj s Kitajskim. Obstalo je sicer še tisuč let po svojem oddeljenju od zapadno rimskega cesarstva, kakšen je pa bil njegov napredek v tem dolgem času?

Narodu, ki je ostaral in jame hirati, nikdo več ne pomaga, naj že biva na vzhodu, ali na zapadu. Vsemu kar živi, ne le posameznim temu celim rodom, familijam, razredom, da celo tipom je odmerjena določena kolikost življenja, ko to porabijo jim je sojeno umreti. Geologija in paleontologija jasno kaže, kako je posameznim rastlinam in živalim, kakor celim rastlinskim in živalskim familijam, redom, razredom in tipom odločen čas njih najvišjega razvoja, hiranja in naposled njih pogina.

(Dalje prih.)

a) kada biskup mieša crkvene stvari sa profanimi, ovdje prestaje crkvena pokornost; b) kada biskup crkvenu pokornost upotrebljuje u političke svrhe, ovdje prestopuje crkvena pokornost; c) kada biskup čini pritisak na prava, istinitu sovjat, ovdje crkvena pokornost ne veže; d) kada biskup prekorači granicu svoje jurisdikcije, ovdje ne veže crkvena pokornost. —

V **Hercegovini** so naši vzeli Morinjo planino in Ulok, ter pregnali ustaše, katerih je bilo nad 800. Vojaki imajo 8 mrtvih in 16 ranjenih.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 28. februarja. (Državni zbor) je včeraj in danes nadaljeval posebno obravnavo državnega proračuna. Včeraj se je mnogo govorilo o rečeh, ki s proračunom niso v nobeni zvezi in ravno tako danes. Včeraj sta govorila posebno dolgo Menger in Kronawetter, ki se je hudoval zaradi stroškov za državno policijo, ter ob enem vstavovercem pravil jako hude resnice. Posebno oestro je prijel dr. Jacquesa, ki je pri splošnji obravnavi rekel, kako lepa podoba bi bilo gledati Kronawettera na čelu delalcev, ki s kolmi in ostanki razdrobljenih oknjenih železnih mrež hité na barikade. Kronawetter je rekel, da takrat so pač delalci hoteli na barikade, tovariši Jacquesovi in ljudje njegove baže (Gelichter) pa so takrat bivali v Badenu in Vöslavu. G. predsednik je Kronawettera zaradi tega izraza na koncu pokregal.

Kronawetteru je odgovarjal minister Taaffe ter dokazoval, da zaradi različnih razmer se po raznih deželah tudi drugače ravna. Za ministrom je govoril še Obertraut, pa skoraj nihče ni poslušal tega dolgočasnega govornika in zbornica je bila skoraj prazna.

Danes je govoril Schönerer, ki je bil že včeraj oglašen, pa ga ni bilo v zbornici. Bil je namreč v nedeljo na Českem pri shodu krkonoških obrtnikov, ktere je hujskal, naj otresejo jarem kapitalistov in duhovnikov. Telegrami so objavili obseg njegovega govora. Kar je govoril na Pemske, hotel je govoriti tudi v državnem zboru, da bi se še bolj razvedilo daleč okrog po svetu. Poprijel je toraj besedo in začel govoriti, das to ni bilo v nobeni zvezi s predmetom, ki se je obravnaval. Poprijemal je vstavoverce, klerikalce, kapitaliste ob enem pa rekel, da on in njegovi tovariši ne vlečejo na Dunaj. G. predsednik ga je dvakrat opominjal, naj ostane pri stvari, ker bi mu sicer besedo odtegnil, ker se pa za to le ni zmenil, odzvel mu je res besedo. Pa Schönerer se ne dá meni nič tebi nič v kozji rog vgnati; skliceval se je na zbornico, naj ona razsodi, ima li predsednik prav, da ga ne pusti dalje govoriti, in večina je pritrdila, da je dr. Smolka prav ravnal. Kam bi tudi prišli, ako bi smel vsakdo, pri vsaki priliki, vse čenčati, kar mu ravno na misel pride. Govoril je danes tudi vstavoverni pemske poslanec Alter, ki je na dnevni red spravil zopet dogodka v Kuhljaču na Českom. Alter je c. kr. dvorni svetovalec pri upravni sodniji, pa je vendar jako zaničljivo sodil o sodnijskih sklepih. Sekcijski načelnik Kubin ga je dobro zavrnil in povdarjal, da so ti dogodki tako pojasnjeni, da jih pač nihče več vladi ne more očitati.

Danes je državni zbor volil tudi novega uda za obrtnijski odsek, ker se poslanec Noska ne more vdeleževati njegovih sej. Izvoljen je bil bukovinski poslanec Kosovič.

Ministerstvo notranjih zadev bode jutri dovršeno, potem pa pride na vrsto vojno in denarno ministerstvo, ker je naučni minister bolan in bode še le v četrtek ali petek zopet prišel v zbornico. To pa vendar ne gre, da bi se obravnavalo o njegovem proračunu — brez njega.

Gospodska zbornica je danes sprejela postavo o izjemnih sodnijah v Dalmaciji in zaporno postavo s 54 glasovi proti 41. Dotična postavba bode od cesarja še danes potrjena, ker ima jutri stopiti že v veljavo.

Z Dunaja, 1. marca. (Obrtnijska postavba pa naloga državnega zbora. — Dunajski kavarnarji, pa zaporna postavba. — Darovi za bohinjsko cerkev.) V listih bilo je te dni mnogo govorice o predlogih, ki jih ima državni zbor pred svojim razhodom še rešiti. Liberalni časniki so poročali, da se ima obravnavati samo še colna postavba pa volilna prememba, o veliki noči pa zborovanje skleniti. Pa poslanci nečejo čuti očitjanja, da so vladi privolili samo novih davkov, ampak želé tudi pokazati, kaj so storili za ljudstvo. Med najvažnejšimi takimi predlogi je pa gotovo obrtnijska postavba, ki živo sega v življenje brezštevilnih obrtnikov. Klub desnega središča je toraj po predlogu g. Kluna sklenil, da se ima ta postavba rešiti še letos, in eksekutivni odsek je pritrdil temu nasvetu ter obrtniškemu odseku priporočil, naj podviza svoje delo, da bode pred veliko nočjo dovršil posvetovanje in postavbo dotlej predložil zbornici.

Takega priporočila pa še ni potreba; obrtnijski odsek živo čuti važnost te postave in potrebo njene premembe, zato pa vsaki dan zboruje, navadno od 7. do 10. ure zvečer, kar je tem težavnejši, ker so zdaj vsaki dan navadno do 4. ure popoldne tudi javne seje. Levičarji so se mnogo upirali in delo zavirali, pa obrtniki tudi rok križem ne držé in „Morgenpost“ skoraj vsaki dan prinaša iz obrtnijskih krogov dopise, v katerih svojim liberalnim poslancem priporočajo, naj svoje upiranje zoper obrtnijsko postavbo popusté in v smislu obrtnijskega shoda dunajskega ravnajo. Pred včerajšnjem so poslali tako pismo badenski volilci dr. Lustkandellu, kteremu žugajo poslati nezaupnico, ako bode v obrtniškem vprašanji glasoval z liberalnimi fabrikanti. Čas je toraj zdaj jako ugoden, zato ga hoče desnica porabiti in obrtnijsko postavbo dovršiti. Izmed levičarjev si mnogi ne bodo več upali ugovarjati in posvetovanje bo veliko hitreje končano, kakor bi bilo pozneje, ko bi se gibanje med obrtniki zopet poleglo. Zato levičarji zadržujejo posvetovanje, pa odsek vendar vrlo napreduje in je rešil prvih 23 paragrafov, ki Vam jih bodem poslal te dni, da jih objavite v „Slovencu.“

Razun obrtnijske postave, se ima letos rešiti tudi šolska postavba. Ker pa bode v gospodski zbornici rešena še le okoli 20. marca, jo bode šolski odsek komaj pred veliko nočjo rešil, in tudi ta postavba se bode obravnavala v zbornici naj brže še le po veliki noči. Ko bode budgetna obravnava končana, pride v poslaniški zbornici na vrsto volilna prememba, in za njo najbrže colninska postavba. Tudi postavba o duhovenski kongitui se ima še letos rešiti, in bode dotični odsek skoraj dovršil svoje posvetovanje. Hohenwartov klub je želel, da bi se tudi borzna postavba že sedaj rešila in da bi ob enem s pristojbinsko postavbo prišla pred državni zbor. Pa odsek s svojim delom silno počasi napreduje, ker ima njegov predsednik grof Clam-Martinic opraviti z budgetno obravnavo in drugimi odseki.

Državni zbor bode toraj o veliki noči samostojno za kakih 14 dni pretrgan. Mislili so, da bi veliki teden v ponedeljek in torek še zboroval, ter v torek po veliki noči se zopet sošel, pa Bukovinci in Dalmatinci so izrekli željo, naj bi bila zadnja seja vsaj pred cvetno nedeljo in prva po veliki noči 14. aprila. Tako bode najbrže tudi obveljalo. Listi so poročali, da hočejo Poljaki na vsak način o veliki noči zborovanje popolnoma končati. To želé tudi vsi drugi, a rekel sem že, da je to nemogoče, in zato so tudi Poljaki pripravljeni po veliki noči zopet priti nazaj. Njim se mudi zaradi njih deželne zbornice. Ker poslanstva meseca oktobra potekó, bi radi zborovali že meseca maja, da bi ne bilo treba že letos novih volitev. Pa ostajalo jim bo še dovolj časa za deželni zbor, ako se skliče meseca junija.

Kaj pa naši posilanci? Vedno imajo pred očmi koristi naroda slovenskega in svojih dežel, ter si prizadevajo, kar koli morejo, da bi tudi kaj prida dosegli, pa godi se jim, kakor konservativnim Nemcem in Čehom, ki čakajo in čakajo, da bi ne ostalo samo pri obljubah, ampak bi lepim besedam sledila tudi primerna dejanja.

Dunajskim kavarnarjem je prišla zaporna postavba kakor nalašč. Dasiravno cena kavi po prodajalnicah še ni poskočila, ker so kupci preskrbljeni še s starim blagom, so vendar kavarnarji s ceno danes poskočili pri črni kavi za 1 kr. in pri beli za 2 kr., ter bodo to ceno gotovo pridržali, ako bi tudi kava vsled nove colnine za sold ne bila dražja kakor je sedaj. Vso krivdo za to povikšanje bodo zdaj kaj lahko zvrčali na državni zbor, ki je sprejel zaporno postavbo, akoravno izvira to povikšanje samo iz umazane dobičkarije. Kar se tiče colnine od kave, je česki klub sklenil, da naj se ne povikša na 40 gl. in ker tudi drugi klubi to želé, se bode colnina od kave najbrže le prav malo povikšala in ne bode ostalo pri 40 gld.

Za bohinjsko cerkev nabirala sta poslanca knez Windisch-Grätz in Klun, pri državnih poslancih darove in nabrala dozdej 274 gld. 50 kr.; pa upata si še toliko dobiti, da bosta g. župniku za zidanje poslala kakih 300 gld.

Iz Štajerskega. (Iz učiteljskih krogov; gg. Vinko in Schulmann.) G. nadzornik Vinko je zbral morda pri prvi javni priložnosti gg. učitelje in ti so mu kadili in ob enem duhovenstvo napadali. Oboje nam ni bilo prav in zlasti zadnje bi bili želeli, da bi bil g. Vinko ovrgel že zaradi r. duhovnega brata. Morda so marnberški gg. učitelji in g. Vinko se pri g. R. kaj naučili? — V oči nam je padlo ime g. učitelja „Schulmann“ v Podčetrtku. Prašali smo znanca odkodi to ime, in pravili so, da je g. „Schulmann“ Slovenec, ki se je pod prejšnjo dobo prekrstil, najhitreje misleč, da bo ta doba večno trajala, katera je gospodu dopadla. Tudi imenik učiteljev kaže „Schulmanna“ rojenega v Kamci pri Mariboru l. 1844, v katerem letu še gotovo „Schulmannov“ ni bilo nikjer na svetu tudi na Nemškem ne. Kde jo staro ime? Koroška duhovščina je v prav sitnem stanju kojega spregledati nemoremo kakor povsod, tukaj kat. duhovščina nekrj trpi tudi nemška, več pa še slovenska. Dežela je prav liberalna uže radikalna, ima mnogo prebivalcev duhovščini neprijaznih liberalcev, nemčurjev, luteranov, in strune za kat. duhovščino so napete. Nedavno so bili nemčurski srenjski predstojniki dalj poprek v Celovec poklicani, in od te dobe se kaže, da so sitnobe duhovščini name-

njene. Napadani so bili duhovniki prve vrste, in to je pomenljivo, ter uže dva gg. sta z revolverjem silo z silo odbijala, kar pri drugi gospodi ne bi bilo kaj posebnega. Kako pa liberalni listi poročajo? Smo toraj tako prosti preponižno pozornost visoke vlade na to reč obrniti ter staviti javno interpelacijo: Jeli visoki vladi znano, kako koroška duhovščina neopravičeno, ki ima pomnoženi posel zaradi pomanjkanja duhovnov in preskrbuje naenkrat po dve fari, silo trpi? In ako to, kaj hoče visoka vlada storiti da se temu v okom pride? —

Domače novice.

V Ljubljani, 4. marca.

(Cesarsk dar.) Nj. veličanstvo, naš dobrotljivi cesar je daroval pogorelcem v Nandjem Selu 500 gld.

(V katoliški družbi) je v sredo govoril g. špiritval J. Flis (ne kan. dr. Čebašek) o umetnosti krščanski ter dobro razlagoval njuno bistveno razliko.

(Ribiško društvo) je imelo te dni svoj občni zbor. Iz poročila vidimo, da društvo skrbi za izrejo žlahtnih rib na Kranjskem. To zimo se je uložilo 80.000 jajčic od potočnih in jezerskih postrvi v razne potoke in bajeje na Gorenjskem, tako na Rakovniku, na Dobravi, v Kamniku, v Kranju, v Kamnigoricah itd. V odbor so bili voljeni g. Kastelic Rajko za predsednika, gg. Regoršek, Kapus, Dornik, Lasnik, Valenta, Bregar, Tomek, dr. Kappler, Pavlin, in Karinger za odbornike.

(Porotne sodnije) V četrtek je bil obsojen tisti plašur, ki je v slonovih ulcah mislil kolektanta Ječmenika roparsko umoriti, na 12 let težke ječe. Reza Papež iz Mokronoškega okraja, ki je svojega otroka s hudičevim oljem umorila, bila je obsojena na smrt.

(Požari.) „Laib. Zeitg.“ poroča, da so pri Kranji pogorele zadnje dni tri bajte, od katerih je bila le ena za polovico zavarovana.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. Pretekli terek sta nastopila službo g. Fr. Kregar pri sv. Jakobu, g. A. Puc na gradu v moški kaznilnici; v Dobropolje je postavljen za duhovnega pomočnika g. Ant. Tramte iz Žužemberka. Faro Žalino je vže prej dobil g. Lor. Urbanija, župnik na Mirni v Dekaniji Trebanjski. K bolnemu č. g. župniku pri sv. Jederti poleg Laškega je prišel kot oskrbljujoči kaplan č. g. Ulčnik iz Brasloveč. Kot kaplan k sv. Paulu pri Priboldu č. g. Fekonja. Iz zanesljivega vira se nam poroča, da je imenovan nadžupnikom konjiškim v. č. g. Fr. Mikuš, dekan v Brežicah.

— Stari desetaki l. 1863 se bodo le do 15. marca tek. leta pri ces. kasah kot plačilo sprejemali; stari petaki l. 1866 pa do 30. junija tek. leta. Pozneje se bodo zamogli le še pri dunajskih kasah zamenjevali.

— Iz Štajerskega se nam piše: Vseh 5 od okr. zastopa Šoštanjkega v ondašnji okr. šolski svet izvoljenih udov je iz tega urada izstopilo, ker je c. kr. deželni šolski svet v Gradcu imenoval kot učitelja u Velenji moža, kterege je imenovani šolski svet zaznamoval kot narmanje sposobnega za opravljanje ondašnje učiteljske službe.

— Za deželnega arhivarja je v Zagrebu imenovan znani pisatelj J. Miškato vič.

— Nekaj veselega za otroke in podučljivega za odrasčene. Christlic -

pädag. Blätter“ prepevajo jabelku sledečo hvalo: Svesto se sme reči, da razun žitnih pridelkov nobeden drugi sad toliko redivne moči nima, kakor jabelko. Res ni le prijetno za okus, ampak jako redivno. Daje pa ravno toliko redivne moči, kakor korun, kateri vendar velja glavna hrana. Kako gorje in javkanje po celi deželi, kadar se korun ne obnese, kako malo se pa o tem govori, če jabelko obeta dobro ali slabo žetev — znamnje, da jabelka ne znamo ceniti.

Pa smemo trditi, da jabelko ni le še bolj redivno, kakor korun, ampak da dobrotljivo upliva na vse telo, ker shranjuje mnogo prijetnih kislin. Kdor se navadi jabelka jesti (zmerno, se vé) bo malo kdaj tožil o neprebavljivosti ali grlobolu. — Jabelko ima tudi krepivne lastnosti, ker ima več fosfora v sebi, kakor kateri koli si bodi pridelk. Posebno dobro služi jabelko takim, ki živé v nekaki duševni razdraženosti ter za telesne dela niso pripravi; ker jabelko krepi možgane in jetra, kar je takim osebam ravno potrebno. Jabelko razveseljuje duha in telo. Kako nam je prijazno že njego lepo-rudeče lice? Res, kakor le kateri drugi prijeten sad. Enake lastnosti imajo le jagode v svojem času; ali kako kratek je njih čas! Nasproti se pa dá jabelko celo leto hraniti, tedaj nas lahko razveseljuje in krepi od pridelka do pridelka. Res je to. Mar bi li ne bilo prav, da bi se kmetovalci bolj prizadevali za sadje-rejo spleh in še posebno za jabelčno drevje? Kako mnogo hvale bi jabelku lahko že dodali, pa — le rečemo: Slovenci, ne prezirajte tolike koristne sadje- in zlasti jabelko-reje. Dobro in naj boljše obresti vam bo nesla ter vas raznovrstno razveseljevala.

— Šolske spričevala štirikratna hočejo skrajšati na dvakrat, in upeljati dvojemenične počitnice ljudstvu potrebne.

— Slovenec adjunkt dr. Gross ni bil nastavljen na Slovanskem temuč na Nemškem.

— Okrajne zastope pa okrajne šolske svete hočejo odpraviti.

— Sabotne veselice odstraniti želijo peticije zoper oskrunjenje nedelj, češ da nedelje začnejo uže na predprazniški večer ali vsaj ob polnoči natanko. Temu pritrdita tudi večinoma oba kluba centrum, ter se bo skušalo sabotne veselice poostriiti, tako da dovoljenje za sabotne veselice izjemuo da viša gosposka pa samo do pol noči in je za to veselico dvojna taksa zaračunati.

— Na Dunaji so ta teden zborovali kavarnarji da bi se posvetovali o zvišanji cene kuhane kave, ter so sklenili: da bodo pri mali čašici za 1 kr., pri veliki pa za 2 kr. ceno zvišali. — To zvišanje kmeta in rokodelcane ali le malo ne zadene, ker gotovo mnogokrat kavarn ne obiskujeta.

— S severne Češke je šlo zopet čez 400 prebivalcev v Ameriko. Bi li ne bilo boljše v Bosno iti, kadar se dežela vmiri?

Izkaz

velikodušnih darov in doneskov društvu zidanja nove cerkve Jezusovega Srca v Ljubljani do konec septembra 1882.

(Dalje.)

Po preč. g. kan. Zamejcu 15 gld. 69 s.; pušica mestne fare sv. Jakopa 23 gld.; pušica fare truovske 16 gld. 96 s.; po č. g. Maru nabrani 3 gld.; pušica mestne fare sv. Jakopa 5 gld.; č. g. Zupančič, provizor v Litiji 5 gld.; po g. inženiru Čermaku 51 gld.; gospa Černij, inženirska supruga 8 gld.; g. Janez Reiterer 1 gld. 37 s., po preč. g. dekanu Krivicu iz Grada 55 gld.; po č. g. Maru 6 gld.; Neimenovan 50 gld.; neimenovan 7 gld. 50 s.; po špitalskem cerkovniku 12 gld. 79 s.; po g. državnem svetovalcu grofu Chorinsky-u 5 gld.; g. Friderik Laschan 25 gld.; neimen. 2 gld.; pri hišni veselici pri blag. grofu Chorinsky-u nabrano 2 gld.; preč. g. Gogala 10 gld.; neimen. duhoven 1 gld.; po preč. g. kan. Zamejcu 1 gld.; zopet po preč. gosp. Zamejcu 12 gld. 80 s.; g. pek Jenko 10 gld.; po č. g.

sestri prednici v Begnjah njeni oskrbljenci 15 gld. 66 s.; po č. g. župniku Fr. Brulecu v Dolini 6 gld.

Čast. g. superior lacaristov 500 gld.; mizar Anton 2 gld.; neimen. iz Idrije 1 gld.; neimenovana iz Idrije 1 gld.; po gospe Černe 8 gld. 33 s.; po špitalskem cerkovniku 14 gld. 20 s.; gospa Reiterer 1 gld.; iz pušice v hiralnici 43 gld. 66 s.; gospa županova supruga v Reki 5 gld.; po preč. g. Rozmanu, mestnemu župniku pri sv. Jakopu 100 gld.; g. Martin Hribar 50 gld.; gosposdična Marija Muhler 20 gld.; po gosp. Črmaku neimenovan 50 gld. (Dalje sledi.)

P. n. delničarjem prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“ v likvidaciji v Ljubljani.

Odbor Slovenije hoče v kratkem sklicati občni zbor p. n. delničarjev zaradi končanja likvidacijskega posla.

Vsled §. 17 bankinih pravil sme občni zbor le v takih predlogih veljavno sklepati, kateri so se 30 dni pred občnim zborom v dotični program sprejeli in objavili.

Ker pak isti paragraf bankinih pravil obenem velevala, da se morajo zapisovati v program tudi oni nasveti, ki so jih delničarji opravičnemu svetu vsaj 14 dni pred občnim zborom izročili, torej osmelnjuje se likvidacijski odbor vse p. n. delničarje najuljudneje povabiti, njihove le sem spadajoče želje podpisnemu odboru najdalje do 15. marca 1882 l. pismeno naznanje dati. (2)

Likvidacijski odbor prve občne zavarovalne banke „Slovenije.“

V Ljubljani 26. februarja 1882 leta.

Oznanilo.

Dne 8. in 9. marca t. l. bode se v tukajšnjem farovžu po prostovoljni dražbi prodajala zapuščena rani. gosp. župnika Antona Jugovca. in sicer: Vse kmetijsko orodje. pohišna oprava, več panjev čebel z dotičnim potrebnim orodjem vred; knjige, vse letnike „Novic“ in drugi časniki.

Dalje: 1 konj, 3 krave in nekaj prasičev. V Borovnici, dne 28. februarja 1882.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindar ura iz srebernga niklja z verižico, prej 12 gld., zdaj 5 gld. 25 kr.
- 1 ura na sidro iz srebernga niklja z verižico, prej 15 gld., zdaj 7 gld. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gld., zdaj 15 gld.
- 1 srebrna ura na sidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gld. 11 gld. 25 kr.
- 1 zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gld. z verižico okoli vratu.
- 1 zlata remontoir ura prej po 100 gld., zdaj po 40 gld. (6)

Jamstvo za pet let.

Ph. Fromm, urar na Dunaji. Wien, gegenüber der Wollzeile.

Podpisani si usoja p. n. občinstvu ponižno naznanjati, da je

gostilno

Neže Hostnik, vulgo pri „Krištofu“ v Kamniku prevzel. Skrbel bode za izvrstno kuhinjo, kakor tudi dobre vina z najboljši postrežbo; priporoča tudi sobe za prenočevanje (5)

Franc Hrastnik.

Telegrafične denarne cene 8. marca.

Papirna renta 73 75 — Srebrna renta 75 10 — Zlata renta 91 75 — 1860letno državno posojilo 131 50 Kreditne akcije 293. — London 120.40 — Ces. kr. eskini 5.65. — 20-frankov 9.53.

J. Blaznikov nasledniki v Ljubljani.